

گزارشی از

مطبوعات و انتشارات در چین

کبرا گوهری

هیاتی از معاونت مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در پاسخ به سفر یک هیأت چینی، در اسفندماه سال گذشته عازم کشور چین شد و ضمن ملاقات با دست‌اندرکاران انتشارات و مطبوعات چین، از برخی از روزنامه‌ها و چاپخانه‌های آن کشور بازدید کرد. مطلب حاضر و اطلاعات موجود در آن، حاصل این دیدارهاست.

اداره کل انتشارات پکن

وزارت انتشارات و مطبوعات چین در هر استان دارای یک اداره کل و چند اداره تابعه است و کلیه امور مطبوعاتی و انتشاراتی آن استان زیر نظارت این اداره کل انجام می‌شود.

روز ۸ ژانویه ۱۹۹۰ در دیدار از اداره کل انتشارات پکن، آقای یوشی گائو به عنوان معاون مدیر، وظایف این اداره کل را در انتشار فرهنگهای چینی و خارجی، انتشار کتاب در زمینه‌های مختلف و انتشار کتابهای قدیمی چین برشمرد، چاپ فرهنگ «ریشه لغات چینی» و فرهنگ زبان معاصر چین» نمونه‌ای از کار این اداره کل است.

اداره کل انتشارات پکن از سال ۱۸۹۷ ضمن همکاری مستمر با دست‌اندرکاران بررسی و شناخت زبانهای مختلف دنیا، بویژه افرادی که در شناخت زبان خاصی تبحر داشته و ساکن پکن هستند، به تألیف فرهنگهای متعدد دست یازیده است.

فرهنگ «فارسی به چینی» نیز یکی از فرهنگهایی است که توسط این اداره چاپ شده است. این فرهنگ را شخصی به نام «سونگ» در فاصله سالهای ۶۰ تا ۷۰ ضمن تماسهای متعدد با استادان زبان فارسی دانشگاه پکن بویژه آقایان دکتر ستوده و دکتر شریعت، تهیه کرده است. این فرهنگ در سال ۱۹۸۱ با تیراژ ۲۵۰۰ جلد چاپ و در سال ۱۹۸۹ با تیراژ ۳۰۰۰ جلد تجدید چاپ شد. هم‌اکنون دانشگاه تهران برای چاپ یک فرهنگ چینی به فارسی با اداره کل انتشارات پکن همکاری می‌کند.

کتابهای «جامع التواریخ» و «قابوس‌نامه» نیز به وسیله این اداره کل به چاپ رسیده است.

چاپ کتابهای درسی مدارس عالی چین، همچنین مجله‌های باعنوان «جهان انگلیسی» به عهده این اداره کل است. این اداره کل ۲۸۰ نفر پرسنل و ۱۸ اداره تابعه دارد.

اداره کل انتشارات شانگهای

کار چاپ و انتشارات در شانگهای از اوایل قرن نوزدهم پسا گرفته و امروزه این استان مهمترین مرکز انتشارات چین به شمار می‌آید. تأسیس حزب کمونیست چین در سال ۱۹۲۱ در شانگهای سبب رونق انتشارات به عنوان مهمترین وسیله سازمان‌دهی حزب شد. جمعیت ۱۳ میلیونی شانگهای اقتضا می‌کند که نشریات متعددی در این استان چاپ شود. شاید به همین دلیل است که هم‌اینک ۷۱ نوع نشریه اعم از روزنامه، نشریات ۲ روز یک بار و ۳ روز یک بار و ۵۳۰ نوع مجله در شانگهای منتشر می‌شود.

در مجموع وظایف اداره کل انتشارات شانگهای در سه بخش خلاصه می‌شود:

- ۱- انتشارات
- ۲- کتابفروشی
- ۳- چاپخانه

۲۳ اداره تحت سرپرستی این اداره کل انجام وظیفه می‌کنند که برخی از آنها به سازمانهای دولتی و برخی دیگر به سازمانهای دانشجویی و فرهنگستان تعلق دارد. شانگهای ۲۱۰۰ کتابفروشی دارد که اداره برخی از آنها به عهده بخش خصوصی است. هم‌اکنون از سرمایه‌گذاری در این بخش استقبال می‌شود.

در ۲۰۰۰ چاپخانه‌ای که به سرپرستی این اداره کل اداره می‌شود، دولت و بخش خصوصی سرمایه‌گذاری کرده‌اند. به عنوان مثال هم‌اینک ژاپن و برخی از کشورهای اروپایی و آمریکایی در این امر همکاری دارند. سیاست درهای باز چین شامل انتشارات نیز شده است.

در سال ۱۹۹۰ در استان شانگهای جمعاً ۷۰۰۰ عنوان کتاب به

正面

چاپ رسیده که تیراژ آنها حدوداً ۵۰۰ میلیون نسخه است. تعدادی از نشریات این اداره کل در خارج از کشور نیز توزیع می‌شود و تعداد کمی از آنها به زبان انگلیسی است. «ون خوی» یکی از روزنامه‌های معروف شانگهای است که بیش از یک میلیون نسخه تیراژ دارد و شب نامهای با تیراژ یک میلیون و سیصد هزار نسخه از دیگر نشریات شانگهای است. سازمان زنان شانگهای نیز مجله «خانواده معاصر» را برای زنان و نشریه‌ای برای کودکان انتشار می‌دهد، مقالاتی که از زبانهای دیگر چینی ترجمه می‌شوند، در مجموعه‌ای با اسم روزنامه ترجمه شانگهای، منتشر می‌شوند و روزنامه آزادی (جفا) به عنوان ارگان حزب کمونیست ۶۰۰ هزار تیراژ دارد.

روزنامه‌نگاران شانگهای در دانشگاه «فودن» این استان آموزش می‌بینند. شعبه‌ای از این دانشگاه یعنی دانشکده زبانهای خارجی نیز به آموزش خبرنگاران اختصاص دارد و یکی از دانشکده‌های دانشگاه «علم و تکنولوژی» شانگهای، خبرنگار علمی تربیت می‌کند. علاوه بر آن دانشجویان چینی در دانشگاههای مختلف جهان مشغول تحصیل حرفه خبرنگاری و روزنامه‌نگاری هستند.

آقای «جانگ شوی» گفت: «در صورت تأسیس دفتر نمایندگی خبری در یک کشور خاص، بدان کشور اجازه داده می‌شود از طریق دیپلماتیک در شانگهای دفتر خبرنگاری تأسیس کند. زیرا یکی از دلایل شورش سال ۱۹۸۹، انتشار شایعات توسط خبرنگاران خارجی بوده است». او معتقد است برای مقابله با هجوم تبلیغاتی غرب باید تلاش کرد. مردم چین به رسانه‌های گروهی خارجی توجهی نکنند و برنامهای ویدیویی و ماهواره‌ای در صورت اشاعه فساد تحریم شوند.

روزنامه «ون خوی»

روزنامه «ون خوی» در ۲۵ ژانویه ۱۹۳۸ در شانگهای تأسیس شده و یکی از قدیمی‌ترین روزنامه‌های چین است. این روزنامه در هنگ کنگ شعبه دارد و کار خود را در این مستعمره از سال ۱۹۴۸ آغاز کرده است. تیراژ روزنامه یک میلیون نسخه در روز است و در سراسر کشور توزیع می‌شود، علاوه بر آن ۳۸ کشور جهان نیز این روزنامه را دریافت می‌کنند. این روزنامه به موضوعاتی مثل علم و دانش، پزشکی تربیت‌بدنی و مقالات سیاسی و اجتماعی و اقتصادی می‌پردازد. مؤسس روزنامه با روشنفکران ارتباط نزدیکی دارد و پس از سیاست درهای باز چین روزنامه روش‌شنکرانه‌ای در پیش گرفته است و خبرنگاران آن در ۹ کشور جهان فعالیت دارند.

مؤسسه «ون خوی» ضمن انتشار پیش از صد عنوان کتاب در سال گذشته، دو روزنامه «فیلم» و «مطبوعات و انتشارات» را هم منتشر می‌کند. ساختمان روزنامه در سال ۱۹۷۹ بنا شده و به عقیده معاون سردبیر آن آقای «ووژن بیاو»، این ساختمان یکی از مناسبترین و زیباترین ساختمانهای مطبوعات و انتشارات چین است.

آقای «ووژن بیاو» در رشته‌های ادبیات چینی و فلسفه فارغ‌التحصیل شده و مدت بیست سال سابقه کار مطبوعاتی دارد. مؤسسه «ون خوی» جمعاً ۲۰۰۰ نفر پرسنل دارد که ۳۵۰ نفر آنها عضو هیات تحریریه هستند و عموماً در رشته‌های مطبوعات از دانشگاههای چین فارغ‌التحصیل شده‌اند.

«کلین» نویسنده معروف چینی برای این روزنامه کار می‌کند.

اداره کل انتشارات جانگ سو

استان «جانگ سو» در شرق چین واقع است و بیش از ۶۰ میلیون نفر جمعیت دارد و در امر پرورش و فرهنگ پیشرفت قابل توجهی داشته و دارای ۷۰ دانشگاه و مدرسه عالی است.

در این استان بیش از ۱۲۰۰ مجله و روزنامه منتشر می‌شود که تعداد روزنامه‌های آن ۴۴۱ و تعداد مجلات آن ۸۷۹ عنوان است.

اداره کل انتشارات «جانگ سو» دارای ۱۱۴ اداره فرعی است که ۱۸ اداره آن مستقیماً توسط این اداره کل، ۱۴ اداره آن زیر نظر دانشگاهها و ۱۲ اداره آن به وسیله شهرداری کنترل می‌شود. (این ۱۲ اداره، انتشارات مربوط به آثار باستانی را به عهده دارند.)

هرساله بیش از ۲۳۰۰ عنوان کتاب از طریق این اداره کل به چاپ می‌رسد و شعارش این است که: «اداره انتشارات جانگ سو برابر با کشور چین است.»

سه چاپخانه بزرگ برای اداره کل کار می‌کنند و «مدرسه چاپ»، «مدرسه انتشارات» و «شرکت کتابهای داخلی و خارجی» در کنترل آن قرار دارند.

«جنگل ترجمه» عنوان نشریه‌ای است که اداره کل انتشارات

وسایل ارتباط جمعی چین در یک نگاه

چاپ و توزیع هر گونه کتاب و نشریه‌ای در چین زیر نظر دولت صورت می‌گیرد و وزارتخانه انتشارات و مطبوعات این مسئولیت را به عهده دارد، بنابراین تنها کتابها و نشریاتی منتشر می‌شوند که مورد تأیید مقامات دولتی باشند. در سالهای اخیر دولت سرمایه‌گذاری خارجی را تأسیس چاپخانه مجاز دانسته است، اما این چاپخانه‌ها نیز باید به چاپ کتابها و نشریات مورد تأیید بپردازند.

طبق آمار سال ۱۹۸۶، تعداد روزنامه‌ها و مجلات چین ۱۲۹۱ نسخه، و در سال ۱۹۸۵، تیراژ کل مجلات و روزنامه‌های این کشور ۲۰/۱۹ میلیارد نسخه بوده است. پرتیراژترین روزنامه چین که روزنامه سراسری وارگان حزب کمونیست می‌باشد، روزنامه مردم است. این روزنامه در سال ۱۹۴۸ تأسیس شده و بیان‌کننده خط‌مشی حزب از ابتدا تاکنون بوده است. تعداد پرسنل روزنامه (فعال و بازنشسته) ۳۰۰۰ نفر است و ۲۹ نمایندگی خبری در خارج از کشور دارد. این روزنامه در هشت صفحه به چاپ می‌رسد و از طریق سیستم تلهرپنیت در ۲۳ شهر چین تجدید چاپ می‌شود. تیراژ فعلی روزنامه سه میلیون و هشتصد هزار نسخه است و به‌وسیله پست به دست خوانندگان می‌رسد. نشریاتی مانند طنز و سرگرمی (فان‌سه) با تیراژ ۶۰۰ هزار، بازار (شین‌خا) با تیراژ ۳۰۰ هزار، جبهه مطبوعاتی با تیراژ ۳۰۰ هزار، نگاهی به مطبوعات خارجی (شین‌ون تاچه) با تیراژ ۳۰۰ هزار، و روزنامه مردم باری خارج با تیراژ ۲۰۰ هزار که هم‌زمان در شهرهای نیویورک، پاریس، توکیو و هنگ‌کنگ به چاپ می‌رسند، نیز وابسته به روزنامه «مردم» اند. حروف چینی این روزنامه با کامپیوترهایی که ساخت چین است، صورت می‌گیرد. روزنامه چاپخانه‌ای نیز در اختیار دارد که علاوه بر چاپ روزنامه و نشریات وابسته، به چاپ کتاب نیز می‌پردازد.

دولت چین تلاش داشته است که نیاز مطبوعاتی مردم هر استان، توسط همان استان برآورده شود و در اجرای این سیاست، روزنامه‌ها و مجلات استانی با تیراژی حدود یک میلیون نسخه به رفع نیاز مردم آن استان می‌پردازند، اجرای این سیاست باعث بهره‌گیری از نیروی فکری هر استان، جلوگیری از سیل مهاجرت و تمرکز بیش از حد در پایتخت

«جانگ سو» به وسیله آن به امر ترجمه ادبیات جهان می پردازد. این اداره در حال حاضر با ژاپن و کشورهای جنوب شرقی آسیا در امر نشر کتاب همکاری می کند و تمایل دارد در این زمینه با ایران نیز قرارداد همکاری داشته باشد.

اداره نشریمهای وابسته به این اداره کل در سال ۱۹۵۳ با ۸۰ نفر پرسنل کار خود را آغاز کرده و از آن پس کتابهایی در زمینههای اقتصاد، سیاست، تاریخ، فلسفه، فرهنگ، عکاسی و... به چاپ رسانده است.

خانم «امیل شو» به عنوان معاون سردبیر اداره کل انتشارات جانگسو اداره تحت سرپرستی خود را این گونه معرفی می کند: اداره نشریات علم و تکنیک بزرگترین

اداره نشریات استان جانگسو است که ۱۱۰ نفر کارمند دارد و هر ساله بیش از ۳۰۰ عنوان کتاب چاپ می کند. کار عمده ما خدمت به اقتصاد کشور است. به همین دلیل کتابهایی در زمینه صنایع کشور، علم، تکنیک و کتابهای ساده تری در همین زمینهها چاپ می کنیم. کتابهایی هم در زمینه داروهای گیاهی، پزشکی و طبسوزنی انتشار دادیم. این اداره تمایل زیادی به همکاری با کشورهای دیگر دارد، به همین دلیل با نشری علم و تکنیک هنگ کنگ همکاری داریم و مایلیم که با ایران نیز در زمینه انتشار کتابهای علمی و تکنیکی همکاری داشته باشیم.» آقای «یاشین یا» رئیس اداره «جنگل ترجمه در مورد این مجله که نام آن به زبان چینی «هی هی» است، گفت: «این نشریه فقط دو سال تجربه کاری دارد و وظیفه اصلی آن معرفی فرهنگ چین به خارج و فرهنگ خارج به چین است. چارچوب کار ما ادبیات خارجی و فرهنگ زبان است. مادر سال ۱۹۸۶ درباره ادبیات ایران در این مجله مطلب نوشتیم. تاکنون اشعار خواجه شمس الدین محمد حافظ، آثاری از سعدی و اثری از جمالزاده به نام «کباب غازی» و ۶ مقاله از ادبیات ایران در این مجله به چاپ رسیده است. هم اینک تألیف کتاب «اسامی مؤلفان چین» و چاپ «جزوه های معرفتی ادبیات قدیم چین» و کتابهای نقاشی و درسی به عهده ماست و قرآنی منتشر کرده ایم که تیراژ آن ۵۰۰۰ نسخه است. مامی توانیم در همین زمینه از همکاری شما برخوردار شویم.»

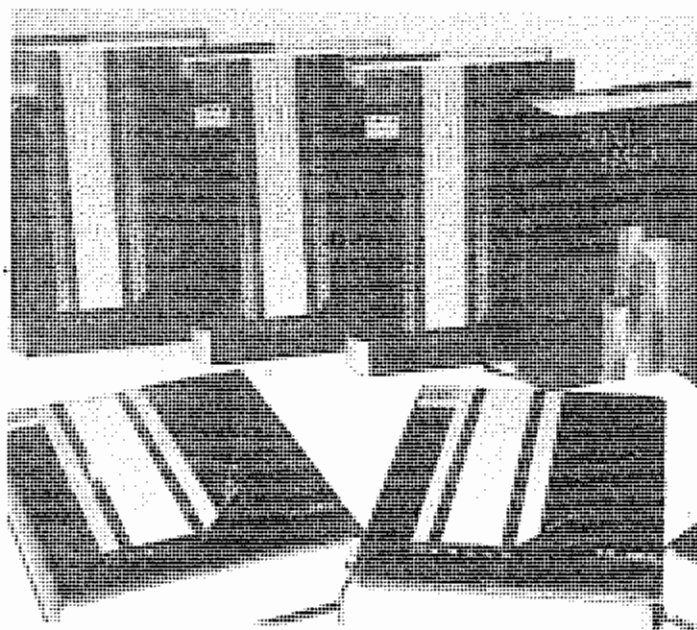
روزنامه «شین خوا»

روزنامه «شین خوا» ارگان رسمی حزب کمونیست چین در استان جانگسو است و در شهر نانکن (نانجین) به چاپ می رسد. روزنامه شین خوا در سال ۱۹۳۷ توسط «چوئن لای» و «دون هی» معاون رئیس جمهور خلق چین تأسیس شد. هنگام تأسیس این نشریه شهر نانکن پایتخت چین بود. هدف از تأسیس این روزنامه، انتشار روزنامه ای در مناطق تحت حکومت حزب کمونیست بود و از آنجا که ژاپونها شانگهای را اشغال کرده بودند و در نزدیکی نانکن استقرار داشتند، این روزنامه در شهر «ووخای» به چاپ می رسید. شش ماه بعد ژاپونها وارد شهر ووخای شدند و دفتر روزنامه به شهر «چن چینگ» انتقال یافت. از سال ۱۹۳۸ تا سال ۱۹۴۶ این روزنامه در شهر چن چینگ چاپ می شد. پس از حمله ژاپن به چن چینگ پایتخت چین به نانکن انتقال یافت. هنگامی که حزب کمونیست چین می خواست روزنامه را از چن چینگ به نانکن انتقال دهد، حکومت «کومین دان» مانع این کار شد. اما سه سال بعد یعنی در آوریل ۱۹۴۹ ارتش آزادی بخش چین، نانکن را آزاد کرد و یک هفته پس از آزادی نانکن روزنامه شین خوا به این شهر انتقال یافت. در حال حاضر انتشار این روزنامه در نانکن بیش از چهل سال قدمت دارد.

ساختمان روزنامه شین خوا در اوایل سالهای ۷۰ ساخته شده و پیش از این در محل روزنامه «کوهندا» که در نزدیکی آن قرار دارد، مستقر بوده است. شین خوا دارای تیراژ ۹۰۰ هزار نسخه در روز است و شبانه نامی با عنوان «جانگسو» و با تیراژ ۴۰۰ هزار نسخه منتشر می کنند. علاوه بر آن روزنامه

دهقان با تیراژ ۱۰۰ هزار نسخه نیز از سوی این روزنامه انتشار می یابد. مجله مطبوعات با تیراژ ۵۰ هزار از دیگر انتشارات این مؤسسه است. این سه روزنامه، بیشتر سیاستهای استان را تعقیب و معرفی می کنند.

مؤسسه شین خوا دارای ۸۰۰ نفر پرسنل است که ۳۰۰ نفر آنها خبرنگار و ۱۰۰ نفر آنها کارمند اداری و بقیه کارگر هستند. در استان «جانگسو» یازده دفتر خبرنگاری وجود دارد. در شانگهای و شهر

و مطرح شدن مسایل و مشکلات هر استان در روزنامه آن استان شده است.

بدون شک چین با اتخاذ چنین سیاستی توانسته است قشر وسیعی از مردم خود را زیر پوشش مطبوعاتی قرار دهد. مطبوعات چین رسات آموزشی و تبلیغاتی را به عهده دارند و دولت از طریق مطبوعات به شرح و تبیین سیاستهای مورد نظر خود در جامعه پرداخته و مردم را به پیروی از این سیاستها دعوت می کند.

● خبرگزاری

خبرگزاری رسمی چین، خبرگزاری «چین نو» (شین خوا) می باشد که در هفتم نوامبر ۱۹۳۱ تأسیس شده است. در ابتدا نام آن خبرگزاری «چین سرخ» بود و در سال ۱۹۵۰ بدین نام تغییر یافت. این خبرگزاری بیش از یک صد شعبه و دفتر داخلی و خارجی دارد و روزانه با استفاده از خطوط ارتباطی خود، بسیاری از روزنامهها، و ایستگاههای رادیویی را در اکثر نقاط جهان به زبانهای چینی، انگلیسی، فرانسه اسپانیایی، عربی و روسی زیر پوشش خبری قرار می دهد. نظارت بر کار خبرنگاران خارجی که چین سفر می کنند و همچنین دفترهای نمایندگی خبرگزاری دیگر کشورها در چین به عهده این سازمان است.

علاوه بر خبرگزاری چین نو، سازمان دیگری به نام سرویس خبری چین وجود دارد، این سازمان که در سال ۱۹۵۲ تأسیس شده است، عمده مطالب و اخبار خود را برای مهاجران چینی و تایوانی تهیه و تنظیم می کند و در هنگ کنگ دفتر نمایندگی دارد.

● کتابخانهها

در چین جمعاً تعداد ۲۴۰۶ کتابخانه عمومی با ظرفیت ۳۶۱/۳ میلیون جلد کتاب وجود دارد و کتابخانه ملی چین در زمینی به مساحت ۱۴۰ هزار متر مربع در شمال شهر پکن بنا شده و از سال ۱۹۸۹ مورد بهره برداری قرار گرفته است. این کتابخانه بیش از ۱۴ میلیون جلد کتاب دارد و پس از کتابخانه کنگره آمریکا دومین کتابخانه بزرگ جهان است.

